ԲՈՍՆԵՄԻԼԻԵՐԲՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹՒ—1194 - ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ—27—ՑԱՒԵՂԱՐ—1872

ԳԱՅՄԱՆՔ

Ցարկոմն գին եւ Պօլսոյ համար 180 գր.
» Պուսատայ » 10 մէճ
Վերադարձեալ Պօլսոյ » 90 գր.
» Պուսատայ » 5 մէճ
Առանձնաբար թերթի գին 50 փարա
Յանձնարարեալ թերթի գին տարեկան ապրանքի համար 3 գրուշ, երկու անգամի համար 2 գրուշ, աւելի անգամներու համար գաղ ամսական թերթի համար

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 27 ՑԱՒԵՂԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 5 փետր.

Գ. Լոնէօ Բիւրօ աւանդաւորութիւն մ'ընելով կը յայտնէ թէ Հանրապետութիւնն հրատարակելու առաջարկութիւնն կը հրաժարի։

Փարիզ 5 փետր.

Այս առաւօտ Գաշանական Օրագիրը ներքին գործոց պաշտօնեայ Գ. Քազիմիր Բէրիէի հրաժարականը կը հրատարակէ։

Նէնէ Իրիկան դեկեցիկ հիւսիսայ մը անուանեցաւ։

Լանտրա 5 փետր.

Տէյլի Նիւս սրատիրն ապ առաւօտ իր Նիւ—Եորքի թղթակիցէն առացած հեռագիր մը կը հրատարակէ ըսելով թէ Ամերիկայի կառավարութեան արտաքին գործոց պաշտօնեայ Գ. Ֆիշ, ձենէվրայի իրաւարարութեան դատարանն հանար բանակցութիւն բացուելուն լուրը առաջ կը հանէ։

Փարիզ 6 փետր. Իրիկուն։

Ազգային գործոց պաշտօնեայ Գ. Ժիլիմոր Լէքֆրան ներքին գործոց պաշտօնեայ անուանեցաւ, եւ Գ. Լուլոյ ալ առեւտրական գործոց։

Զրոյց կայ թէ Սէնի քաղաքապետ Գ. Լէոն Սէ հրաժարական առած է։

Ֆինարա 6 փետր.

Խարհրդարանները բացուեցան այսօր։ Թագաւորն պատգամագիրը կրաւ մէջ։ Գաղղիոյ հետ առեւտրական դաշնադրութեան միջոցներուն հանար բացուած բանակցութիւնք դրուի չելան։ բայց երիս կողմէն ներքի փոխանակ կայ երիս ազգաց մէջ նոր մանրամասն յարաբերութիւններ չեն ուզեցեր։

Պրազիլիոյ գործին դարձի պատգամագիրը կը հաստատէ թէ Ամերիկացոց միջնադարդին մէջ խաղաղ պահանջք կան, բայց իր վերհասութիւնը չէր կարծեր որ այն պատճառներն իրաւարարաց ձեռնհասութեան առնուներն ներքեւ իյնան։ հետեւաբար իր կառավարութիւնը բանակցութեան ծանուցագիր մը զրկեց առաջ հանար Ամերիկայի կառավարութեան։

Նիւ—Եորք 6 փետր.

Ցեղերն դրագիրք վերջին ծայր դրդռեցին Անդղիոյ դէմ, եւ կրանն թէ իրաւարարաց որոշմունքն ի դերեւ հանելու հանար Ամերիկայի կողմէն եղած որ եւ է փորձ պատերազմի պիտի հարկադրեն։ Միայն Ալաբամա լրագրի Ամերիկայոց միջնադարդին մէջ խաղաղ պահանջք կան, բայց իր վերհասութիւնը չէր կարծեր որ այն պատճառներն իրաւարարաց ձեռնհասութեան առնուներն ներքեւ իյնան։ հետեւաբար իր կառավարութիւնը բանակցութեան ծանուցագիր մը զրկեց առաջ հանար Ամերիկայի կառավարութեան։

ՆԵՐՔԻՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԻՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԺԱՂՎՈՎ

ՄԱՍՈՒԱԼ։

Ե.

Օրագիրներն ամեն լեզուով բաւական ժամանակ եղաւ որ կիմացնեն Օսմանիոյ թէ Մեծ վէզիր Մահմուտ փաշայի հրամանաւ եւ կարգադրութեամբ ֆաուանաշիներն՝ նոր պաշտօնատարք կ'երթան կը դրուին այս ընդարձակ ինքնակալութեան զանազան դուռներուն, տեղեկութեանց եւ պիտոյից ազգերու մը ըստ հասնար, որպէս զի կառավարութիւնն ըստ ոյժմ դարման տանի երկրին պիտոյից վրայ լաւագոյնս։

Մենք հաճելաւած ենք թէ վեհապետը եւ իր պաշտօնակալք երկրին յառաջադիմութեան չէ թէ միայն կը փափաքին, այլ նաեւ ամենեն լաւ կիմանան յառաջադիմութեան անհրաժեշտ պէտքը, փոխանակ թէ որ մենք հոռաբակ ժողովրդ՝ որ երկրիս ամենուրեան վարի ասոփճանին վրայ կը գտնուինք կըզդանք թէ պէտք է որ

Այդպուութիւնը երեւայ,
Հաւասարութիւնը սկսի,
Ընկերաբարութիւնք եւ հարստահարութիւնք անհետանան,
Աւերակները շինուին,
Ճամբայները բացուին,
Իրկրագործութիւնը ծաղկի,
Հարկերը ժամանին, եւ
Ժողովուրդք՝ միմիայն ազգերու զարութեան եւ հարստութեան՝ չիզգակոր անձնք որ բարձրին կը նշմարեն, ինչպէս չիտեսնեն. ուստի անոր համար էր որ այս նոր պաշտօնեայք եկան ճամբայ՝ իրենց անձնական թիւներնը մոռնալնալուր հաղորդելու եւ կառավարութիւնն երկրին պիտոյից վրայ լաւագոյնս։

Բայց յառաջադիմութեան ճամբան ընդարձակ է, այլոյ վերոնշեալն թէ որ իր տեղեկագրի պիտի նկարագրէ, վարդ Աղդային երեսփոխանին է կարդալ՝ ժողովրդոյ պիտոյքը ճշմարտապէս առանց վարագոյրի արքայական դահոյից առ ի, ասպահելու։

Օսմանիոյ ժամանակակից պաշտօնակալաց թիւրեւ ամենէն սրամիտ՝ ցուսամ փաշա՝ որ դիտէր իմանալ մի ծաղիրով ոգանել կամ հեռացնել, երբ ընտանի բարեկամաց հետ երեսփոխան ժողովոյ մի կարեւորութեան վրայ խօսք բացուեցաւ, զուարճալի նկարագիր մը ըրեր էր Բարիզնական ժողովի մը ու Օսմանցին Արարատ՝ Հայ՝ Ոչիր՝ Բիւրատ՝ Հրեան՝ Առնոտ-մը՝ Գուլղարը՝ Գոչնարը եւայլն իւրաքանչիւրին իրենց լեզուաւ իրարու անխմանալի կը խօսէին՝ իրենց զանազան ցեղական կրօնական կլիմայական շահերը մէջ տեղ ձգելով, եւ այսպիսի խառնակութենէ մ'ողուտ քաղել կը սէր ու կը հիդնէր։ Բայց հեղնութիւնը ի՞նչ փոստ եղեր է։ Դժուարութիւն մը՝ անհրաժեշտ հարկին առջեւ մեծ խոչ ասոր մը մեծ վէզիր մը չիկրնար։

Եթէ անհրաժեշտ հարկ չըլլար երկրին վիճակին ճիշդ տեղեկագիր մը, անշուշտ այս խնդութեան ժամանակը չէր ներեր դանձին՝ այս ֆաուանաշիները տանել պարտցնել աշխարքին ամեն ծայրը ամիսներով ու տարիներով։ Ճիշտ տեղեկութիւն է որուն՝ ի՞նչպէս է կառավարութիւնը, եւ իրօք ասանց տեղեկութեան կրնայ դիտարան երթալ մը կրլլայ։ Բայց իրաւացի գիտողութիւններ եղան ասանց համար ալ քանի մը պարագայ կարմանեն, իբրեւ թէ շատ սնգամ տանք ալ բառական չրլլան ճշգրիտ տեղեկութիւններ հաղորդելու։ իրեւ թէ երիտասարդ եւ ամենրդ մարդիկ բաւական կշռաղութիւն չունենան իրենցմէ պահանջածը հասատցանելու։ իրեւ թէ քաջասարութիւն չունենան զորաւոր վոյիներու դէմ, տեսար երիտասարդ էֆէնտիներ, իրենց տեղեկագրերով տեսնց հրոր ազգ եղութիւնց հետ մեր մեծնամարտերու։ Այս գիտողութիւնը կարելի է մասամբ ուսոյ ըլլան, կարելի է որ իրենց այս զգայանքին մէջ կառավարութիւնն ի՞նչ օգուտ որ կոգաւէ իրենցմէ՝ չ'գտնար բայց ուրիշ մեծ օգուտ կրնայ երիրը իրենցմէ յաւաչ եթէ ոչ նեղիայիս՝ գոնէ՝ ապագային համար։

Հաւարիմք երիտասարդ էֆէնտի մը՝ որ փորը Ասիոյ կողմերը կրսկսի ճանապարհորդել ան երկրին մէջ՝ որուն հոգին արդուանդութիւնը բերքերուն զանազանութիւնը մարդագնացիներուն ընդարձակութիւնը եւ փառաց չատութիւնը բոլոր ուրիշ զաւառներէն դիրաքանդ էր։ հին հրամանագրի ուշանց վրայէն սկսելով՝ մինչեւ։ Նիւ է եւ Նիկոմատն աւերակ աւերակոց վրայ պիտի տեսնէ, զոր դարերը դիպեր են իրարու վրայ եւ ուր չատ սնգամ ամենարգաբնակ ի երեւմտեան թուականներն շրջապատաւալ իր ձիերուն ամբակոց ձայնէն զատ ուրիշ ձայն պիտի չիլսէ։ շարաւնակ պիտի հանիլ հեռք գիդերու։ աւերակք քարաքնեբու։ պիտի նատի աւազուներու եւ ոնտապատներու վրայ եւ պիտի ըսէ ինքն իրեն։ Ուր ես հիմա կը նստիմ, երբեմն հրապարակ եւ վաճառանոց է եղեր ապրանք... հոս ա դեռ նաւարկելի է եղեր երբեմն... հոս այս հանրու մեծագործ մեծ ուղղին ձեռագործը պիտի բլլար... հոն այդ ֆրանցը երեք գտնուղն ապրանց ուշադրութեան արգասիքն է եղեր... ահա նաւաձանգ մը զոր տարը ինչ ցերը է եւ ուր նաւու բեկորներ չեն երեւար... ահա ձիթենեաց անտառ մը որ խոչանացեր է դարերէ՝ ի վեր, եւ ուր մարդս քարերու վրայ փորեր է իր ձիթահան մերենաները։ եւ երբ տեղ տեղ կենդանի մարդոն բնակութիւնները՝ չուտ անգամ դեղնատոր գիւղեր եւ մեծարգաս քաղաքներ պիտի գտնայ եւ պիտի տեսնէ փառաւոր երկինքի տակ՝ հարուստ եւ բարեբեր հողին վրայ՝ խնդութիւն եւ ազգատութիւն՝ հեռաւոնք ապրիլ եւ անհոգութիւն եւ գէշ կառավարութիւն, երբ որ ժողովրդոյ գանազանները՝ իր երեկոյեան զուարճութեանց մէջ՝ ի զիր պիտի անցուցնէ, գանազանները ընդդէմ բաղդին։ Դիոքին։ Միւտրին։ Գուսաւորին։ Միւլիէդիին։ Ազաֆնորդին եւ Զարպաճչին։ գանազանները թեր ա՝ ի գլուր եւ յանիրաւ ի վան դի չէ առեալ ամեն մարդս մերթանորոգ բլլալը չինող բլլալը ատելի բլլալ երբ ամեն բան որ իր չա բլլը կը պատէ՝ մերթանգնելի է, փոփոխելի եւ նորոգելի։—Այս՝ չէ տրուած ամեն կուսակցի՝ ազգին կոխած տեղը չէնցնելը հարրատասնել, տարբերութեան եւ մարդ ասիրութեան հիմանց վրայ կառավարութիւն հաստատել, չ'ահաբեկել, ոչ կիմանալն՝ ոչ մարդկանց յարգանութիւնէն եւ նախապաշարմունքներէն, ոչ հնագիտ՝ ազգերու թիւններէն եւ. ոչ ս եւ լեզէ տարբերելն, դիմագրաւել՝ ամեն ոչխատութեան, ամեն ոտանց վրայ՝ թէ Գանուրի ափանքն են եղեր եւ թէ Լեգրատաց։ — Պիտի խորհրդածէ՝ պիտի գտնանց տեսնելով թէ քաղաքականութեան եւ Ժողովրդոյ երջանկութեան ազգերու ընդարձակութիւնը՝ ոչ թէ միայն անխիղճ անասնի եւ իրենց անձնական շահերը նպատակաստաղ քանի մը երեւելի մարդիկ են դիրքոյ եւ հարստութեան, այլ նաեւ ինքն ազգերն՝ որ նոր ազատագրեալներ եւ արդիւնաբերութեան իր օգուտը կը գտնէ։ Պիտի խնամեալ որ կառավարութիւնը չատ անգամ չէ թէ միայն պարտաւորութիւն կանենոյ վրանոցնակ աւազակին ատրը լուռնի կարելու եւ երկրագործ ընելու գինը, այլ նաեւ կը պարտաւորուի չատ անգամ խարդ եւ ոգատակար երկրագործին հետ բաղմահնարութեամբ եւ խոհեմութեամբ վարուիլ՝ ճշմարտութիւնը իմանալու համար։ Ինամներու դարման տանելու համար։

Ընենք հետանար մեր դիտելիքն, թէ որ օրինակ մը ատանք։ օր քառասնիս կազդարտ ցանէ։

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրու նախրը խմբագրութեան գրայ է։

Լրագրաց փերաբերեալ հարցերնամ որ եւ թէ գրութիւն խորհրդ։—Ցնորէնքն պիտի ուղղուի։ Ս. Ս. Լիս, Զինիլի խան, Մոսիոյ գրասենեակը։

Ձեռագրաց ծանրը չվերադարձուած նամակ չընդունուիր։

Թէպէտեւ, երբեմն հաչակաւորն Յարսան կիւիկիոյ, այսօր վատառոգի՝ Հոզբուելի աղատա քաղաք մը եղած է, եւ թէպէտ վաճառականութեամբն ալ թշուառ կերպարանք մը ունի։ Կիզնասի վրայ՝ որ մէջէն կանցնի մի վրան. տրուեր կիսաւերաց ծիրանեղարդ. գեղանաւոր խեղճ գեաղը ծայր չի հասած կը մնան։ Բայց քաղքին էն մեծ թշուառութեան պատճառը մասակայ հախճախուան էր որ եկեղեցի մը անտառ մը կը ձեւացնէր եւ որուն մէջ տեղ տեղ կերեւային գիւղերու հեռքեր եւ նշմարանք, որոց բնակիչը Յեսիրին առջեւէն ճեղքերը փախեր էին։ Յարաքցին վերջապէս այս թշնամիէն սակայն՝ որ սուր իրեն կը մատնոր գինեն ալ կընար ազատնալի ոգեւորով մը առ Բարձրագոյն Դուռը դիմեց։ Նա ալ Գերմանացի դիտաւ ճարտարարուեստ մը կուզարկէ որ ջնաւին դարման ընէ։ Մարդը ճանանին ոգբիրը կը փնտռէ՝ բայց ի զուր, քանի մը ձիաւոր առջեւեն ինկած օրերով գինքը կը թափառեցնեն, բայց ջուրը ուրիշ կուգայ՝ մէկը չդիտեր եւ մանաւանդ չուզեր. դիտալ։ Բարեբաղդաբար վակեան պէյ օրաթիտ եւ արքեան մարդ ալ ըլլալով կիմանայ թէ խարդախութիւն մը կայ։ ուստի առաջ մը կանաչ մինակ կիլլէ եւ կոկոր դեղերը պարտիզ խառամանդով՝ հանելով՝ վախցնելով գեղացիները կը դանայ չարեաց պատճառը։ որ կիգնասի բանի լուծնուած մէջ բազուկին էր սեղացի հարուստ դատաւորի մը ջաղացքները գարձնելու համար։ Եւ այս մարդուն ոչէն եւ. ազատնալիքներէն մէկը չէր համարձակեր օրերով խնայ տալու։ Ուրիշը տասը հազար դահեկանի ծախքով պարտքը կը ընդունայ։ քաղաքը մնաստի իր առանձնութիւնը կը դանէ։ Երկիրը՝ ոնոգիաան երկրին ժամանակներէ՝ ի մէջ՝ գիտնի եւ օգտակար կրլլոյ։ եւ. Ցեքութիւնն դանձն իր ատատանարը կաւնէ։ Բայց այս գարպ Նիթիս մէջ ինչչափ իրատան մարդուն՝ որ դուռաս մը կուռաւորելու արհեստը՝ ի գործ պիտի ածէ։

Կարելի է իրատանք կարծել որ եթէ չիտակ ալ եղէ ամենց դրագրոց կարծիքը։ եւ. իրենց տեղեկութիւնքը թէ որ մեծ օգուտ մը չի կարենան ալ ընել այս փաւանաշինները։ բայց միւս կողմէն սէրութիւնը մեծ օգուտ մը պիտի բերէ յայնմ՝ որ բանի մը գիտալ եւ հայրենասէր երիտասարդներ իրենց անձանց՝ մեր երկրի մը կուսակցութեան գաղափարը պիտի պատրաստեն։ եւ. երբ ազգային մէջ պաշտօնի հասնին՝ օգտակար պիտի ըլլան հայրենեաց։ եւ. մեզ ուրիշ։

(Շ-ր--ն-կ-ի)

Ց. ՇԵՇՄԱՆԵԱՆ

Կարնեցիական հրամանաւ՝

Իզմիրի մաքրատան անարէն Միւնիր ոչէ անուգչակի տրաց խարդրը. գէն նախագահ անուանեցաւ փոխանակ Շուրիր էֆէնտիին։ որ Իզմիրի մաքրատան անարէն անուանեցաւ։

Գալլոր եպիսկոպոսաց ազգասիրելն վրայ մայրաքաղաքիս Գալլաղանները ատատիկ զրգռուելով։ Բ. Դուռը գիմեցին եւ ապերասպրով յայտնեցին թէ Յունական եկեղեցիէն՝ ի ապատ բաժնուելով՝ զատ եկեղեցի մը պիտի կազմեն։

Ելատ թէ Բ. Դուռն այս ծարտարդ միջոցին առաջն առնելու համար։ անցեալներն եղած Կարնեցիական հրամանաւորին համեմատ Իզմիրի մ՝ ընտրելու եւ իրենց ազգային—կրօնական գործերն իրենք առանձնաբար հրամանն շնորհած է Գալլաղարոյ։ Ասկէց զատ հրամանն ըրեր է կըսեն, որ ազգասէր երիտասարդները կ՝ Գալլիս գատուեն։

Գալլաղարոյ Մաքէտանիա անուն լրագիրը Բ. Դրան հրամանաւ երեք ամիս դադրեցուց։

Բ. Դռանէն հեռաւոր տեղեկութիւնը կը հաղորդուի մեզ։

«Գանի մը հայ լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ Յոյոյ վանքին մէջ Ս. Կամիոդիկոսին գէմ ցոյցեր եղած են։ եւ ասոր վրայ յիշեալ վիճակի հայ ժողովրդեան մէջ մեծ յուզմունք ծագած է։

«Այս լուրերը չափազանց են, բան որում Բ. Դուռը հաստատ պատասխանն լուրեր կը ծանուցանեն որ թէպէտ փոքր մ՝ երեր է ցոյցեր ընելու, բայց ազգական կառավարութիւնը՝ միջամտելով իսկոյն առաջքն առեր։ եւ բնաւ յուզմունք չէ մնացեր յիշեալ վիճակին մէջ։»

ԿՈՒՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՄԱՄԸ ՈՒՏՈՒՄՆԵՐ

26 յունվ. չորեքշաբթի երեկուն	34	7
27 » հինգշաբթի առաւօտ		
բարձրագոյն	33	2
կէս օր	32	7

Գ. Գալիս 27 յունվ.

Յունվարի ժէնէրալի բաժինք	Ամ.	դր.	10 3/4
Գրկաթ » »	Օտ.	դր.	13 23
Կրկնաթուղթաց »	Ֆր		162.
Փոխ 1863 »	»		325
» 1865 »	»		330.
» 1869 »	»		293.
Թրամուէյ »	Ղր		1000

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԷՂԱ. ԿԱՄԻՈՂԻԿՈՍԻՆ ՀԱՄԱՅՆԻՐՆ

ԱՌ ԿՈՆԴԱԿԸ

Բ.

Յայտնի է որ ազգային Ընդհ. ժողովի մը միւնդրի տարերքներէ եւ հասմակարծիր անձերէ չի՛նար բաղկանալ եւ եթէ լինի ալ, հակառակ կարծեաց իրարու բաղխում մէն ապասուած ըլլան ա. ճշմարտութիւնը չեն գալ ի յայտ։

Մեր ազգային Ընդհ. ժողովն ալ իր մէջ տարակարծիք անդամներ եւ մինչեւ իսկ կուսակցութիւններ ունի, թէ եւ այն կուսակցութիւնները կազմող անձերն ու միւերը տակաւին առնարշ են կամ կատարելապէս յայտնուած չեն, բայց խմբակ մը կը տեսնուի, որ իրեն սկզբունք բռնած է ամէն խնդրոց մէջ վարչութեան ընդդիմադրէլ, նորա գործերն ու արարքները խոչընդոտել եւ զայն տարաբախտելու հնարքներուն մէջ մտնել։ Ընդհ. ժողովն այն պարագային մէջ խուզարարած իրարդերը նշմարելով ըստ դուշարաս եւ չընդունելոց փարելութեան հրամարակներ։

Ընդդիմադիր խմբակը տեսնելով որ չկրցաւ իր նպատակին հասնիլը ընկրաւ իր յարձակմունքը բուն իսկ Ընդհ. ժողովոյ դէմ ուղղելու միտքեր բունաւ եւ ոյն կուսակցութիւնն ի ապատ բաժնուելով՝ զատ եկեղեցի մը պիտի կազմեն։

Ելատ թէ Բ. Դուռն այս ծարտարդ միջոցին առաջն առնելու համար։ անցեալներն եղած Կարնեցիական հրամանաւորին համեմատ Իզմիրի մ՝ ընտրելու եւ իրենց ազգային—կրօնական գործերն իրենք առանձնաբար հրամանն շնորհած է Գալլաղարոյ։ Ասկէց զատ հրամանն ըրեր է կըսեն, որ ազգասէր երիտասարդները կ՝ Գալլիս գատուեն։

Գալլաղարոյ Մաքէտանիա անուն լրագիրը Բ. Դրան հրամանաւ երեք ամիս դադրեցուց։

Բ. Դռանէն հեռաւոր տեղեկութիւնը կը հաղորդուի մեզ։

«Գանի մը հայ լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ Յոյոյ վանքին մէջ Ս. Կամիոդիկոսին դէմ ցոյցեր եղած են։ եւ ասոր վրայ յիշեալ վիճակի հայ ժողովրդեան մէջ մեծ յուզմունք ծագած է։

«Այս լուրերը չափազանց են, բան որում Բ. Դուռը հաստատ պատասխանն լուրեր կը ծանուցանեն որ թէպէտ փոքր մ՝ երեր է ցոյցեր ընելու, բայց ազգական կառավարութիւնը՝ միջամտելով իսկոյն առաջքն առեր։ եւ բնաւ յուզմունք չէ մնացեր յիշեալ վիճակին մէջ։»

ԿՈՒՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՄԱՄԸ ՈՒՏՈՒՄՆԵՐ

26 յունվ. չորեքշաբթի երեկուն	34	7
27 » հինգշաբթի առաւօտ		
բարձրագոյն	33	2
կէս օր	32	7

Գ. Գալիս 27 յունվ.

Յունվարի ժէնէրալի բաժինք	Ամ.	դր.	10 3/4
Գրկաթ » »	Օտ.	դր.	13 23
Կրկնաթուղթաց »	Ֆր		162.
Փոխ 1863 »	»		325
» 1865 »	»		330.
» 1869 »	»		293.
Թրամուէյ »	Ղր		1000

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԷՂԱ. ԿԱՄԻՈՂԻԿՈՍԻՆ ՀԱՄԱՅՆԻՐՆ

ԱՌ ԿՈՆԴԱԿԸ

Բ.

Յայտնի է որ ազգային Ընդհ. ժողովի մը միւնդրի տարերքներէ եւ հասմակարծիր անձերէ չի՛նար բաղկանալ եւ եթէ լինի ալ, հակառակ կարծեաց իրարու բաղխում մէն ապասուած ըլլան ա. ճշմարտութիւնը չեն գալ ի յայտ։

Մեր ազգային Ընդհ. ժողովն ալ իր մէջ տարակարծիք անդամներ եւ մինչեւ իսկ կուսակցութիւններ ունի, թէ եւ այն կուսակցութիւնները կազմող անձերն ու միւերը տակաւին առնարշ են կամ կատարելապէս յայտնուած չեն, բայց խմբակ մը կը տեսնուի, որ իրեն սկզբունք բռնած է ամէն խնդրոց մէջ վարչութեան ընդդիմադրէլ, նորա գործերն ու արարքները խոչընդոտել եւ զայն տարաբախտելու հնարքներուն մէջ մտնել։ Ընդհ. ժողովն ընարութիւնը գաւառին ալեւոր եւ վաւերացու մը կեղրոնին պատհեց, որպէս զի Յոյոյ կամիոդիկոսն ինքնագլուխ, անկախ, հակաժողովական եւ այն վիճակի մէջ չի մնայ եւ ազգային մէջ Ընդհանուր կամիոդիկոսին իրատասութեան եւ ազգային միութեան բաժանման փառագործ տեղի չունենայ։ Այս մասին առելի ապահով լինելու համար՝ վաւերացումը նոյն իսկ Ընդհ. ժողովին վերապահեց։ որ ոչ թէ Յոյոյ ամիսոյն բարձրացումն մ՝ է, այլ վերջին ժամանակներս Յսեցի Նիկոդոս եպիսկոպոսի փոքրաց ազգասիրական անհանութիւնն ուրիշ անդամ ալ փարձուելի անհնարութիւնն մէջ դնել է։

Ի. ուրդ արեւ պէտք է որ ոյսպիսի ծանր գործ մը Ընդհ. ժողովին անցնի, այսինքն ընդհանուր ազգը գիտնայ, որպէս զի մեթի մէջ բան չմնայ եւ պատմակդութեան տեղի չի տուի։ Երբ գնաւերացումն գործդութիւն մը հրատարակեց եւ 100—140 ե-

խմբակին բերանն եղոյ Օրոֆէր որ ինչպէս որ մինչեւ. ցարդ թէ վարչութեան եւ թէ Ընդհ. ժողովոյ վրայ ամէն տեսակ օտար, ինքնաշնար եւ գայթակղեցուցիչ լուրեր եւ տեղեկութիւններ հրատարակելէ դադրած չէ, այս անգամ ալ Յոյոյ իրդրոյն տաթիւ յատուկ գիտմամբ սղոգիսի լուրեր հրատարակել ոկսաւ, որ բնաւ հիմ չունին, եւ ազգային երեսփոխանութեան մարքէն իսկ անցած չեն։

Թէպէտ այն հրատարակու թիւնց սրժէլքը չատերու ծանօթ եղած է սրդէն։ բայց այս օրերս խմբակին անդամներն եւ Ալագիր՝ ժողովուրդը խարելու եւ մոլորեցնելու համար ամէն ճիգ թափելու եղած լինելով՝ մեք այդ ոնիշխանութեան կուսակից խմբակին քանի մ՝ անհեթեթ առարկութիւններն հրատարակաց դատաստանին ներկայացնել։

Ի՞նչ են դացա գիտաւոր առարկութիւնքը, որով ա՛յնչափ իրար կոնցնին եւ ապկը վրդովելու կոչիսանին։

1. Թէ Յոյոյ կամիոդիկոսն Ընդհ. ժողովէն վաւերացեալով իր նախնական վիճակէն բարձրացաւ։

2. Թէ Էջմիածնի եպիսկոպոս մը Յոյոյ ամիսոյ նստաւ, որ հակաժառ է։

Եւ այս երկուքն կը հետեւցնեն թէ Յոյոյ կամիոդիկոսն որ մը թուրքիոյ հայոց ընդհանուր կամիոդիկոս պիտի լինի։

Ընդհ. ժողովէն վաւերացեալ ընդդիմն անցեալ տարի 5—6 նիստերու մէջ տրնդհատ վիճաբանուելէ, եւ թէ՝ Ս. Էջմիածնի ընդհանրական կամիոդիկոսի իրաւասութեան ապահովութեան եւ թէ՝ ազգային միութեան վերջերեալ ամէն տեսակ խնդիրներ յուզուելէ եւ պարզուելէ հաքը որոշուեցաւ։ Ընդհ. ժողովէն վաւերացու մն որդէն յառաջագոյն եղած որոշման մը թեթեւացումն է։ վասն զի ոչ միայն ընարութիւնը պիտի վաւերացնէր Ընդհ. ժողովը, այլ ինք պիտի ընարէր Յոյոյ կամիոդիկոսը։ այս էր 1865ի նիկեզիացիական հանդուցեալ ժողովոյ որոշումը։ որ էր նաեւ Ընդհ. ժողովոյ որոշումը։ որոյ դէմ դիմադրութիւն մը չյայտնեց վեհ. կամիոդիկոսը երբ Պրուսացէն՝ ի Գոլիս եկաւ։ 1857ին Ալիմամաղ Պեարտ կամիոդիկոսին ընարութիւնը կ. Գոլոյ Ընդհ. ժողովէն եղաւ։ եւ ոչ ոք միտքէն անցուց թէ Ցանկասանի Հայոց կամիոդիկոս ընարեցին։ այլ ոչ նաեւ ապագային համար այնպիսի վտանգ մը նշմարեցաւ։ Բայց երբ այս անգամ ձախակողմեան խմբակին անդամները վեր ի վերոյ յուզուեցան եւ շատ մը վատահամբաւութիւններ բրին, Ընդհ. ժողովն ընարութիւնը դաւառին ալեւոր եւ վաւերացու մը կեղրոնին պատհեց, որպէս զի Յոյոյ կամիոդիկոսն ինքնագլուխ, անկախ, հակաժառ եւ այն եւ այն վիճակի մէջ չի մնայ եւ ազգային մէջ Ընդհանուր կամիոդիկոսին

բուսաթիւնայ ներկայութեամբ կատարուի։ որ եւ է ապագային հետեւութիւն մը չկրնար ծագիլ գժտութիւն կամ յուզմունք ալ պատճառ չի մնար։ ինչպէս որ այս անգամ խիստ ակներեւ տեսանուեցաւ։ ընդդիմադիր խմբակին հնարքն հնարած եւ հրատարակած տուա ու սխալ լուրերուն ժողովուրդը կարեւորութիւն չի տուաւ։ վասն զի Ընդհ. ժողովոյ նիստը հրատարակեալ կը կատարուի։ եւ. ամէն վատաքաղ կրնայ երթալ ունկնդրութիւն ընել։ եւ. ընդդիմադիր խմբակին առարկութիւնքն տարմէքը կրնալ։ իսկ նոքա որ չեն կրնար ներկայ դանուիլը հրատարակուած ատենագրութիւններն կրնան իրենց հետաքրքրութիւնը յագեցնել։ եւ ճշմարտութեան տեղեկանալ։

Գալով Յոյոյ ամիսոն Էջմիածնի եպիսկոպոս մ՝ անցած լինելուն։ ասիկա գարաւոր սովորութեանց դէմ է հղելը

Դիտել տրժան է որ ընդդիմադիր խմբակին իր մէջ ալ անհամաձայն է։ վասն զի այս խմբակին գլխաւոր դատիրն եղող Օրոֆէրն այս մասին խորին եւ ուշագրաւ թեան արժանի ըստութիւն մը կը պահէ։ Նորա վարի ցուցը վաւերացումն Ընդհ. ժողովին միջոցաւ կատարուիլն է։ վասն զի Վերոնոպոլսոյ է եղել։ եւ ինք ազգասէր է։ իսկ հիմա Ս. Էջմիածնայ վեհ. կամիոդիկոսին ընրած պատհանումը բոլորովին կերպոնոպոլսոյ է։

Դժբաղդաբար բանը թէ բարեբաղդաբար։ անցեալ տարի՝ վաւերացման ընդհանուր ժողովով կատարուիլը վճռուած նոսին Ալագիրի խմբագիր Օրոֆէն Էֆէնտի ներկայ չեր։ հետեւեալ նիստին ուշէն խառնել այդ խնդիրը։ բայց չյաջողելով։ «հոգ չէ։ բան։ ուրիշ ժամանակի կը պահեմ։ հարկաւ ընարութիւնն աւարտելէն եւաքը վաւերացնուն համար Ընդհ. ժողովոյ պիտի գայ։ այն ատեն այս խնդիրը կը յարմ՝։» Դժբաղդաբար ընենք թէ բարեբաղդաբար։ Մկրտիչ կամիոդիկոսին ընարութեան վաւերացման նոսին դարձեալ ներկայ չդտնուեցաւ Օրոֆէրի խմբագիր Օրոֆէն էֆ. եւ իր հանմանոն Պէկեան եւ Արշակ էֆէնտիները միտակ թողուց։ Պատահմամբ այս բացակայութիւնները։ թէ դիտաւոր։ կամ թէ իր անկարողութիւնը չի խանգարեցաւ մեկ. հնարագիտութեան։ Բայց վաւերացումը կատարուելէն։ Յ. Դուռը թղթերն երթալէն։ եւ ձայն բառնալու թէ դուք երկու տարիէն կը տեսնէք։ այսինքն մեք դրեցինք Էջմիածնի վեհ. կամիոդիկոսին։ թղթատարն երթալ դալը երկու տարի դարձ է։ մեք Ի-Էջմիածնի վեհ. կամիոդիկոսը դիտաւոր ընարեր է։ Գիս եւ Ալիմամաղ եւ. անոնց վիճակներն թեթեւ

ինչպէս որ մինչեւ. ցարդ թէ վարչութեան եւ թէ Ընդհ. ժողովոյ վրայ ամէն տեսակ օտար, ինքնաշնար եւ գայթակղեցուցիչ լուրեր եւ տեղեկութիւններ հրատարակելէ դադրած չէ։ այս անգամ ալ Յոյոյ իրդրոյն տաթիւ յատուկ գիտմամբ սղոգիսի լուրեր հրատարակել ոկսաւ։ որ բնաւ հիմ չունին։ եւ. ազգային երեսփոխանութեան մարքէն իսկ անցած չեն։

Թէպէտ այն հրատարակու թիւնց սրժէլքը չատերու ծանօթ եղած է սրդէն։ բայց այս օրերս խմբակին անդամներն եւ Ալագիր՝ ժողովուրդը խարելու եւ մոլորեցնելու համար ամէն ճիգ թափելու եղած լինելով՝ մեք այդ ոնիշխանութեան կուսակից խմբակին քանի մ՝ անհեթեթ առարկութիւններն հրատարակաց դատաստանին ներկայացնել։

Ի՞նչ են դացա գիտաւոր առարկութիւնքը, որով ա՛յնչափ իրար կոնցնին եւ. ապկը վրդովելու կոչիսանին։

1. Թէ Յոյոյ կամիոդիկոսն Ընդհ. ժողովէն վաւերացեալով իր նախնական վիճակէն բարձրացաւ։

2. Թէ Էջմիածնի եպիսկոպոս մը Յոյոյ ամիսոյ նստաւ, որ հակաժառ է։

Եւ այս երկուքն կը հետեւցնեն թէ Յոյոյ կամիոդիկոսն որ մը Թուրքիոյ հայոց ընդհանուր կամիոդիկոս պիտի լինի։

Ընդհ. ժողովէն վաւերացեալ ընդդիմն անցեալ տարի 5—6 նիստերու մէջ տրնդհատ վիճաբանուելէ, եւ թէ՝ Ս. Էջմիածնի ընդհանրական կամիոդիկոսի իրաւասութեան ապահովութեան եւ թէ՝ ազգային միութեան վերջերեալ ամէն տեսակ խնդիրներ յուզուելէ եւաքը որոշուեցաւ։ Ընդհ. ժողովէն վաւերացու մն որդէն յառաջագոյն եղած որոշման մը թեթեւացումն է։ վասն զի ոչ միայն ընարութիւնը պիտի վաւերացնէր Ընդհ. ժողովը, այլ ինք պիտի ընարէր Յոյոյ կամիոդիկոսը։ այս էր 1865ի նիկեզիացիական հանդուցեալ ժողովոյ որոշումը։ որ էր նաեւ Ընդհ. ժողովոյ որոշումը։ որոյ դէմ դիմադրութիւն մը չյայտնեց վեհ. կամիոդիկոսը երբ Պրուսացէն՝ ի Գոլիս եկաւ։ 1857ին Ալիմամաղ Պեարտ կամիոդիկոսին ընարութիւնը կ. Գոլոյ Ընդհ. ժողովէն եղաւ։ եւ ոչ ոք միտքէն անցուց թէ Ցանկասանի Հայոց կամիոդիկոս ընարեցին։ այլ ոչ նաեւ ապագային համար այնպիսի վտանգ մը նշմարեցաւ։ Բայց երբ այս անգամ ձախակողմեան խմբակին անդամները վեր ի վերոյ յուզուեցան եւ շատ մը վատահամբաւութիւններ բրին, Ընդհ. ժողովն ընարութիւնը դաւառին ալեւոր եւ վաւերացու մը կեղրոնին պատհեց, որպէս զի Յոյոյ կամիոդիկոսն ինքնագլուխ, անկախ, հակաժառ եւ այն եւ այն վիճակի մէջ չի մնայ եւ ազգային մէջ Ընդհանուր կամիոդիկոսին բուսաթիւնայ ներկայութեամբ կատարուի։ որ եւ է ապագային հետեւութիւն մը չկրնար ծագիլ գժտութիւն կամ յուզմունք ալ պատճառ չի մնար։ ինչպէս որ այս անգամ խիստ ակներեւ տեսանուեցաւ։ ընդդիմադիր խմբակին հնարքն հնարած եւ հրատարակած տուա ու սխալ լուրերուն ժողովուրդը կարեւորութիւն չի տուաւ։ վասն զի Ընդհ. ժողովոյ նիստը հրատարակեալ կը կատարուի։ եւ. ամէն վատաքաղ կրնայ երթալ ունկնդրութիւն ընել։ եւ. ընդդիմադիր խմբակին առարկութիւնքն տարմէքը կրնալ։ իսկ նոքա որ չեն կրնար ներկայ դանուիլը հրատարակուած ատենագրութիւններն կրնան իրենց հետաքրքրութիւնը յագեցնել։ եւ ճշմարտութեան տեղեկանալ։

Գալով Յոյոյ ամիսոն Էջմիածնի եպիսկոպոս մ՝ անցած լինելուն։ ասիկա գարաւոր սովորութեանց դէմ է հղելը

Դիտել տրժան է որ ընդդիմադիր խմբակին իր մէջ ալ անհամաձայն է։ վասն զի այս խմբակին գլխաւոր դատիրն եղող Օրոֆէրն այս մասին խորին եւ ուշագրաւ թեան արժանի ըստութիւն մը կը պահէ։ Նորա վարի ցուցը վաւերացումն Ընդհ. ժողովոյ միջոցաւ կատարուիլն է։ վասն զի Վերոնոպոլսոյ է եղել։ եւ ինք ազգասէր է։ իսկ հիմա Ս. Էջմիածնայ վեհ. կամիոդիկոսին ընրած պատհանումը բոլորովին կերպոնոպոլսոյ է։

Դժբաղդաբար բանը թէ բարեբաղդաբար։ անցեալ տարի՝ վաւերացման ընդհանուր ժողովով կատարուիլը վճռուած նոսին Ալագիրի խմբագիր Օրոֆէն Էֆէնտի ներկայ չեր։ հետեւեալ նիստին ուշէն խառնել այդ խնդիրը։ բայց չյաջողելով։ «հոգ չէ։ բան։ ուրիշ ժամանակի կը պահեմ։ հարկաւ ընարութիւնն աւարտելէն եւաքը վաւերացնուն համար Ընդհ. ժողովոյ պիտի գայ։ այն ատեն այս խնդիրը կը յարմ՝։» Դժբաղդաբար ընենք թէ բարեբաղդաբար։ Մկրտիչ կամիոդիկոսին ընարութեան վաւերացման նոսին դարձեալ ներկայ չդտնուեցաւ Օրոֆէրի խմբագիր Օրոֆէն էֆ. եւ իր հանմանոն Պէկեան եւ Արշակ էֆէնտիները միտակ թողուց։ Պատահմամբ այս բացակայութիւնները։ թէ դիտաւոր։ կամ թէ իր անկարողութիւնը չի խանգարեցաւ մեկ. հնարագիտութեան։ Բայց վաւերացումը կատարուելէն։ Յ. Դուռը թղթերն երթալէն։ եւ ձայն բառնալու թէ դուք երկու տարիէն կը տեսնէք։ այսինքն մեք դրեցինք Էջմիածնի վեհ. կամիոդիկոսին։ թղթատարն երթալ դալը երկու տարի դարձ է։ մեք Ի-Էջմիածնի վեհ. կամիոդիկոսը դիտաւոր ընարեր է։ Գիս եւ Ալիմամաղ եւ. անոնց վիճակներն թեթեւ

մերն ալ մեռանողներուն ընտրութեան։ ուրեմն եթէ այժմ վեհ. Գէորգ Կաթողիկոսը զանազան հակաձեռնարկներով կը մերժէ, իր ընտրութիւնն ալ անվաւեր համարելը է։ . . . Եւ գաղափարով, վիճակային համագումար ժողովը, որ 11 ազգային ներկայացուցիչներէ, 18 վարդապետներէ, եւ 14 քահանաներէ կը բաղկանար, երբ Ս. Էջմիածնի դամբարանական ընտրելոց ցանկը պատրաստուց, ապրիլ մէջ Էջմիածին եւ Ի Սիս եւ յԱկիթամար հեռնադրեալ 49 եպիսկոպոսաց ցանկին վրայ պատրաստուց։ Միւնեցին որ նահեր Սոյ եւ Աղթամարայ ամենաց ընտրեալ հայ եւ ազգասիրեալ ցանկերը պատրաստուց։ Սոյ ընտրելոց մէջ կար Արիստակէս արքեպիսկոպոսը՝ որ ի Ս. Էջմիածին ձեռնադրեալ է, եւ Աղթամարայ համար թեպետ զեան Յակոբ եպիսկոպոսը՝ որ նոյնպէս ի Ս. Էջմիածին ձեռնադրեալ է. սա ասեն վիճակային համագումար ժողովը ի՞նչու մաքէ՞ չտնցուց թէ այս եպիսկոպոսներն ի՞նչպէս կրնան ընդունիլ այդ պաշտօնները, եւ վեհ. կաթողիկոսը՝ որ նոր ընտրեալ էր եւ Պատասխանէ ի Գոլիս եկած, ի՞նչու չի բողոքեց առնոյ այն ցանկերուն մէջ գանուելուն դէմ։ . . . ։*

Այս եւ ուրիշ շատ պարագաներ կան, որոնցմով կրնամք հաստատել թէ ոչ Սոյ կաթողիկոսին ընտրութիւնն վաւերացուն Ընդհ. ժողովին լինելը եւ ոչ Ս. Էջմիածնի եպիսկոպոսի մը Սոյ ոմանը բաղձիլը կրնան կանխագուշակ նշան համարուիլ Սոյ կաթողիկոսին թաւրիզոյ Հայոց կաթողիկոս անուանելուն։ Սոյանք գրդռութիւն եւ խառնութիւն յարուցանել եւ ազգային գործոյ բարեկարգութեան արգելք լինել ուզող քաղաքականութեան մարգոսիքը վայն կինամք հասարիլ։ ընդդիմադիր խմբակն ալ դիտութիւնամբ կամ անգիտութիւնամբ ոչին ազդակարծան քաղաքականութեան գործիք։ Յակոբն բարեբաղդ եմք ըսելու. որ ժողովուրդը ճանաչացած է այս սեռակ մրդոմանութիւնք։ ճանաչացած է եկեղեցականացաղանձական կամ ոչ, գանոգոն նկատմամբ յարուցած դժուութիւնից գործիք լինելէ։ կ'ուզէ հանգարտութեամբ իր յառաջդիմութիւնը պարապիլ։ եւ վերատին իր Ներսիսեանութեան վրայ, կը վարքի իրական եւ օգտակար ուղիներ անունել։ քան թէ անձնական հաճոյից եւ կրից կոր գործիք եղող մարդոց խաղալիկ լինել։ ինչպէս որ վերջին անգամ Էջմիածնի վեհ. կաթողիկոսին յարուցած խնդրոյն մէջ ալ յայտնի ցուցուց։ Այս բանը բաւական իրաւ ըլլալու էր ընդդիմադիր խմբակին. թէեւ նա յաղթեցի կուգայ։** երբ իրապէս յաղթուեցաւ։ եւ ալ չկրնալով ինքզինքը ծածկել։ Ընդհ. ժողովին ամբաստանութեան սակ է, պէտք է գաղրի գործելէ։ կ'ազաղակէ։ Զեն գիտեր խեղճերը թէ իրենք ալ գործելէ գաղրած են։ եւ այս հաղաւածն ալ քիչ ժամանակէն պիտի ցգան։ Բայց ուրախ եմք որ ինքզինքներն չի ծածկեցին։ եւ ուշադրութիւն յայտնեցին որ Ընդհ. ժողովոյ գաղափարքը կ'աւգեն։ իրը թէ անոր տեղը գնելիք մարմինին պատրաստուած են։ Ընդհ. ժողովոյ անկեղծամիտ գիծերը ձգել կ'ուզեն։ որ գիտնեք թէ մեր Ընդհ. ժողովը եւ ոչ Պատրիարքը պիտի կրնան ձգել, ոչ ալ ազգը ստիպուս. վրայ ընել։ թող վեհ. կաթողիկոսն ալ ասանք յաւ կրէ։ եւ բան ամեմ վճիռներ արձակէ։ զանոնք ալ եկեղեցւոյ դատաստանին ներքեւ է։ լոցարձակ միտպետ չէ։ եւ իր ոչքին առջեւ ունենալու է մեր Հայկազանեան ազգայինները։ որք Ս. Գայլին դրութեանց եւ բանադրանաց չանթերբուն իսկ ինչ ասուիսն կարեւորութիւն կուտան այսօր։ Այլ ատկոյն կ'զգոնք թէ գնահատուն ալ բան մը ըսել կուզէ իր հեռագրին մէջ։ զար առանց քննութեան եւ պատասխանելոյ չենք ուզեր թողուլ։

— — —

. . . Խմբագիր.

Օրագրի 65ն թուոյն մէջ ուրբաթ առաւ Ընդհ. ժողովոյ նիստին մէջ տեղի ունեցած անկարգութիւններն անօրինակ անամօթութեամբ մեր վրայ բեռնաւորել ուզեր եւ զմեզ պատժել տալ ոգուտնայցեր է Ս. Էջմիածնի Լիսուսն Պերճ Ռ. դիմակաւոր վարտարանը Օրագրի մեկնաբանոց առաքաւութիւնները հերքելը բաւոյթին աւելորդ կը համարիմ նախ անոր համար որ ուրիշ առթիւ զինքը հրատարակական պատասխանատուութեան կոչեր եմ իր ինձ դէմ բանած խարդախ մէկ ընթացքին համար, եւ ինք իւրաւորեալ քաջութեամբ փոխուտա է առնելու երկարդ։ Մեծ. խմբագիր. Դուք ձեր փիրքին Խերթին մէջ Ընդհ. ժողովոյ սրբութի աւուր նիստին ճշգրիտ նկարագրութիւնն ըրած էք արդէն պարտաւորուած խարդարդածութիւններով. ուստի այս մասին իմ խօսքերս աւելորդ է։ Սակայն պարտ կը համարիմ այս առթիւ քանի մը խօսք լսել մեր Ընդհ. ժողովոյ դրութեանը վրայ։

Մեր Ընդհ. ժողովոյ նիստերը բազդատելով Կ. Պոլսոյի քաղաքակրթեալ ազգաց ժողովներուն հետ. պէտք է ըսենք որ ընդհանրապէս բաւական հանդարտ եւ կանոնաւոր կերթան։ Երբոյսի մասնաւորներուն մէջ երբեմն այնպիսի անկարգութիւնք կրլլան որ մերիններուն մէջ տակաւին տեղի չեն ունեցած. անոնց նիստերուն ներկայ գտնուող օտարականը երբեմն յուսահատական կատաղութիւնք կը յրանայ հոն իսկ ներսիսեանական դերութեան օգտակարութիւնը վրայ։ Բայց այն ժողովներն այնպիսի ապդեր կը ներկայացնեն. որք երկար փոքներով հասկցած են արդէն թէ ինչերն ու յաւդանդներն» ներսիսեանական ժողովոց «անարժանների յաւակութիւններն են» եւ թէ ներսիսեանական փարչութեան «մուրի» կոգմը կազմողներն ալ առանք են։ ինչպէս որ «մեռեալ» փարչական դրութիւններն ալ իրենց յատուկ թերութիւններն ունին։ իսկ մենք կը ներկայացնենք ազգ մը. որու համար ներսիսեանական գերութիւնը նոր է. որ տակաւին չէ հասկցած անոր օրէնքն։ եւ յոսի» կողմերը եւ լաւ չէ կշռած անոր ուրիշ վարչական դրութիւններուն ունեցած առաւելութիւնները. որու որոնցմէ մէջ ներսիսեանական փարչութեան գաղափարը խոր արմատներ չէ արձակած եւ որ փիրջապէս «աճասկանօրէն» մոռնալով՝ երիտասարդական ժողովի մը եւ մանաւանդ իր Ներսիս. ժողովին ոյնպիսի կատարելութիւններ կուկրնակալ։ զոր եւ ոչ իսկ Ներսոյի ժողովներն ունին կամ կարող են ունենալ։ Ուստի պիտանալու է թէ մենք հայ ներսիսեանքս այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուինք։ որ կը պարտաւորէ զմեզ առաջ չգալու համար։ Երկար ժամանակէ ի վեր անզգոնի կանթեղն ալ վառուած է երբէք եւ ոչ լուացուած. որոյ սուրդ մը կայն է իւր վրայի ապտանութիւնն ու փոշին։ Երբէք երբէք յանախող ուխտաւորք եկեղեցին պարպէս փոչոտած տեսնելով. սրտի ցաւօք կը մեկնին։ պատարագ մատուցանել տաւոգները վառելու մամ չենն կրնար դանել փանքին մէջ։

Առանցմէ զատ նաեւ այն բնիկ դուռներն ալ փոխանակ չինուելու. եւ իրենց տեղը դրուելու՝ կը կոպրտուին վառուելու համար։

Ի՞նչ ասենք ինչուն ապաս բլլայ բնել վանահայր մը։ ուրիշ պարտաւոր չեն կրնար տալ. եթէ ոչ սորա Պատրիարքարանէն վիայական մը ունենալը։ մենք կարմանք կը բանք այս պատճառը։ մինչ Պատրիարքն իր կենդանութեան քանդել եւ ուրիշ կը հրամայէ։ Ասոր վրայ Ս. Պատրիարքի ուշադրութիւնը կը խնդրենք։

* * *

. . . Խմբագիր.

Ազգ. Հիւանդանոցի հոկտեմբեր, նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամսոյ մէջ նուէր ընդունող Մեծ. անանց հեռատեսոյ ցուցակը ձեր պատուական լրագրոյն մէջ տպագրելով հանեցէք հանրութիւնն տեղեկանալու համար։

Մեծ.	Ղ.	
» Շիմշիրեան Տօքթ. Յովհաննէս էֆ.	500	
» Պարոնեան Կարապետ ազգէ	110	
» Ալաճանեան Առաքել »	10	
» Դերիգոր Ասատուր »	40	
» Վարմապետեան Դաւիթ »	57½	
» Ղեկոսիդզի ազգայիններէ	10	
» Յարգիսեան Կարապետ » Կեռ.	1000	
» Թօփհանէյեան Պորգոս եւ Խաչիկ էֆէնտիներէ	500	
» Փոնոսեան Կարապետ էֆէնտիէ	118	
» Ալանեան » ազգէ	82	
» Զաքմակ խանի ազգայիններէ	62	
» Ցարութիւնեան Յակոբ ազգէ	10	
» Դալլրքճեան Մինասեան »	50	
» Տիվրիկցի սէյիտաքի ազգայիններէ	92	
» Մեծ մաքսի բեռնակիր »	46	
» Պարաշչի Թագէոս ազգէ	23	
» Միրզէեան Սարգիս »	26	
Պրմ. Եղիազեան Յակոբ վարդապետ	23	
Մեծ. Սիրլանկեան Մ. Սերոբէ եւ Սարգիս էֆէնտիներէ	590	
» Էսքիրնէլեան Կարապետ ազգէ	53	
Լամեան » Մարիամ օրիորդ	50	
Մեծ. Ալեան Յովհաննէս ազգէ	32	
Պրմ. Ուրնեցի Գաբրիէլ վարդապետ	62	
Մեծ. Երկաթագործ Գրիգոր ազգէ	20	
» Գէորգեան Գեղամ »	50	
Լամեան Ռ. Ֆ. կեսարացի սիկինէ	104	
Մեծ. Յովսէփեան Կարապետ էֆէնտիի Հնոյք բրինձ օքայ	160	
» Սագաշոյ պէյի Ջոպացքի ազգայիններէ ոչխար հատ	1	
» Շամլրեան էֆէնտիներէ » »	1	
» Կոտիանեան Դէորգ էֆ. պանիր օք.	100	
» Անձէ մը խաղող »	50	
» Մեծ մաքսի բեռնակիր ազգայիններէ ոչխար հատ	2	
» Մարարեան Պորգար ազգէ » »	1	
» Կիրակոսեան Մ. Սահիան » արջր աշտանակ »	2	
» Ազգայնէ մը քսանոց »	1800	
» Զոլաճի Բարսեղ ազգէ սուլթան	2	
» Ալանեան Դէորգ » ոչխար »	3	
» » » » բրինձ օք.	78	
» » » » հոյ »	175	
» » » » սահազի »	20	
» » » » չարքար »	35	
» » » » ալիւր »	30	
» » » » սոճիրան տրմ.	50	
» » » » վարդջուր օք.	1½	
» Տիվրիկցի բեռնակիր. ազգայիններէ ոչխար հատ	2	
» Մեծ մաքսի տիրիճի » » »	2	
» Տ. Դրիգորեան Սահիան ազգէ ածուխ օք.	200	
» Ցատ պայի Գեորգ » (Զաքմակ խանի) ոչխար հատ	1	
» Խնասիկի Պօղոս » հորթ »	2	
» Լուսանճի Մ. Յովհաննէս » ոչխ. »	1	
» Զիլինկիր Խաչիկ » մատաղ եւ բիուկ	» 68	
» Կիւմիշկրա Տիգրան էֆ. ինկիր օք.	36	
» » » » սեւ չամ. »	35	

* Ազգային պատմութեան մէջ Սսեցի եւ Աղթամարցի եպիսկոպոսաց Էջմիածնի դասիարկոս, եւ Էջմիածնի եպիսկոպոսաց ալ Սոյ եւ Աղթամարայ դասիարկոս չինելուն օրինակները պակաս չեն։ Գեռ ասկէց 80 տարի առաջ Սոյ Թէոդորոս կաթողիկոսը Գանձակաբի Մսալի եկեղեցւոյ մէջ օծուած է։ Եւ Պօլսոյ Զաքարիա Պատրիարքին եւ ուրիշ Էջմիածնական եպիսկոպոսաց մեռաք, եւ մեկուն մտքէն անցած չէ թէ ասով Արարատեան մայր Աթոռոյ իրաւանց հակառակ վարուած կամ իրենց ուխտին դէմ մեղանչած են։

Պատրիարք Օրագրի խմբագրին եւ իր քանի մը խելակիցներուն այլապէս հին եւ նոր եկեղեցականներէ աւելի փափուկ խղճմտանք եւ բարեպաշտական հոգի կը բերեն դատելէն է։

** Օրագրի չարաբաստ աւուր խերթին մէջ ուրբաթ աւուր Ընդհ. ժողովոյ վրայ տուած տեղեկութիւնները սատանայի ձրար մ'են։

» » » » խաբոմ » 49
» » » » Տէվիզ » 39
» » » » քէյի պոյ» 45
» » » » բոլմ. հատ 500
» Յակոբեան Յովհէփ ադայլ
ամէրիկան թօփ 5
Հատեան Ցիկլոն մը դոլար հատ 1

Հոգատարութիւնս չնորհակալ է մեծապէս հանս Վ. սեռ Սրտմեան Դէորդ պէյէն, որ այս տարի սոյ իւր բարի սովորութեանն համեմատ 1000 օքա բրինձ նուիրեց հիւանդանոցի. չեմք մոռնար հատ. չնորհակալութիւն մատուցանել Կիւլպէնկեան Մեծապատիւ Մ. Յեսրսէ եւ Մ. Սարգիս էֆէնտիներուն, որք երբեմն երբեմն նուէրներ ընելէ զատ այս տարի այ 196 օքա բամբակ նուիրեցին հիւանդանոցի, եւ ի դիմաց խղճալիացը չնորհագարտ կացուցին դիմոգարարութիւնս։ Ի դիմաց Աստ.

Դրամեն. Հիւ. Հոգ. Հիւ.
Մեծ Դոր խան թիւ 49
1874 յունվ. 24

Ը Ա Դ Դ Ի Ր

Խաղալիքի մէջ Բարեկամ—Գարուվոգոցը ընդարձակ պարտէզով տուն մը վարձու բռնելով եւ դպրոցի մը համար հարմարելը կարարելը պատրաստած ըլլալով յաւելիկոյ երկուշաբթի օրը։ այ է յունվարի 31 բուն յանոյ, պիտի պատահութեան ըմբոխմն Ցարդի փափաքելը թող այս շաբաթիս մէջեցին հետս տեսնուին։ Դիշերօթիկ աղջկունք ալ տուն ընդունելու պատրաստ եմ։

Մէջ. Ադիւնանէանց

Տրապիզոնի համար Հայերէնի եւ Դաղղիերէնի հմուտ դասատու մը կը բնտռուի՝ ուզողը թող հետեւեալս տեսնուի՝ Կամ երեկոյ կէսին կամ բաշալի ալրած հայ եկեղեցիին դիմացը Տրապիզոնցի Աւետիս Աղա Էլմասեանին տունը։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՏԻՆՋԵՐԱՏՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՄ
ՈՍՍԻՄՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊԷՏՍ ԱՂԳԱՏԻՍ ԳՈՐՈՇԱՆ

Այս գիրքը՝ որ Ա. Մ. Ղ. Գաբրիելեանի աշխատասիրութեամբը յօրինուած եւ Յ. Գաղանճեանի ապարանը տպուած, կը ծախուի անոր գրատունը ի գին 6 դրամ։ Բովկոնայ 120 էջէ եւ. ուսումնական

ՀԱՅԵՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

Խոսք նէրեմ՝ Հոգեւոր-պերէ վանեցոց
Ցեր Սարգիսեանց, Նոր Խոյեցոյ
Մ-ի-ոց ալեւորին

Հայաստանի թշուառութեանց վերայ մեղմեցուց եւ նորա քաջալերութեան ու յառաջիմութեան ցանկացող անձկալուոց պատէ մը բղխած գեղեցիկ խորհրդածութիւններ, տեղեկութիւններ, նկարագրեր, խրատներ եւ յարդ որանք ազարունակով զատակոր գրած մէջ՝ ամեն ազգասէց եւ մանաւանդ պատանեաց եւ տղայոց ընթերցման արժանի։

Կը գտնուի Մարգարեան եւ Դաւթեան դրատաճառաց քով։ գին մէկ արծաթի մէճիտ։

ԳԻՐՔ ՏԵՍԻ ԸՍՏԵՂՆ

ԱՆԿԱԽ ԴՈՍՏԱՐՈՒԱՑ
Թարգմանեաց Ց. Գ. Ա.Էֆէնտ

Ամեն հայ դրատաճառաց քով կը գտնուի. գին 1/4 մէճիտ։

ԱՌԱԿՔ

ԲՕՀՄԱՆՆԻՒ ԳՈՒԼԶԻ
ԱՐՆԱ ԳԻՐՈՒ
ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ ՅԱՇԽԱՐՀԻԿ ԲԱՐԲԱՌ
ԳԱԲՐԻԷԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Մեծանուն Թուս ասակախօսին այս ընտիր գործը, որոյ հաշակն արդէն առած էր ազգիս բանասիրաց աչքերուն դիմաց։ Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Այվազեան՝ նախ վենետկոյ Բազմնվէպին եւ ապա Մատեաց Աղաւնւոյն եւ Ծիածանին մէջ, այս սնոյ ամբողջապէս թարգմանելով՝ ի լոյս ընծայած է։

Աւելորդ կը համարինք ըսել թէ Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոսի այս աշխատութիւնը Հայ բանասիրաց երկարամնեակնայ փափաքանացը պատասխանելի մեծ գոհութեամբ պիտի ընդունուի ամենէն, ոչ միայն գործին կարեւորութեանն ու պիտանութեանը՝ այլ եւ ճարտար եւ գեղեցիկ թարգմանութեանը պատճառաւ, որոյ մէջ ոչ աք կրնար Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոսի չափ յաջողիլ։

Կը գտնուի Արամեան գրատունը՝ ի Յակոբեան խան, եւ ամեն Հայ գրատաճառաց քով. գին թղթեափակելին 6 Ֆրանք, կաշեկազմ 7 Ֆրանք 50 սանդիմ։

ԷՕԼՄԻԻՐ ԵՒԻՐԷՐ

ՊԻՐ ՊԱՍԹԻՆ ՀԻՐՇԱՅԼՍԻ

Մեծապատիւ Լոնտոնեան բիւրոքէ էֆէնտիի Անդ գիւերէնէ թարգմանած այս ընտիր վէպը՝ քանի մը տարիէ ի վեր Մանզուէտի մէջ մնան առ մնան հրատարակուելէ ետեւ, զատ ալ արդուելով կը ծախուի Մանզուէտի ապարանքը եւ. ամեն Հայ դրատաճառաց քով։ Գին 15 ղուրուշ։

ԽՈՏԴԻՄ

ՍՐԲԱԶԱՆ ՏԵՂԵԱՑ
ԵՒ ՆՈՐԱ
ՊԱՇՏՊԱՆԱՑԱՆ ԳՆՆՈՒԹԻՒՆՔ

Երաւագիմոյ Ս. Յակոբեանց վանքին մատչէն՝ ի լոյս ընծայուած կը ծախուի ամեն Հայ դրատաճառաց խանութները։

Ա. ՏԻՄԱ
Ր Օ Ն Ի՛Ն
ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ
Գ. Գր. ՄԱՆՐԵԱՆ

Ա. Տիմայի այս սիրասիրական վէպը, որ Զմիւռնիոյ Տէտէեանց տպարանէն հրատարակուած է, կ'գտնուի Գ. Գրիգորեանի մէջ։ Գին 10 դրամ։

ԱՄԱՆԱՒՈՒՄ

Կայսերական զօրոց պիտոյիցը համար 11.000 թօփ Մաճուտի կոչուած, եւ 7.500 թօփ 1 տարեկան 4 բուռ լայնքով, եւ 18.000 թօփ 1 տարեկան 3 բուռ լայնքով Ամերիքան ոսկիին պրնաստութիւնը պիտի կատարի յառաջիկայ երկուշաբթի օր յունուարի 31 ին՝ ի Տարի Շարա Լէվազիմ տարիրէնին։

Ուստի յիշեալ՝ վաճառքը մատակարարելու յանձնառու եղող վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ օրէն յառաջ դալ՝ ի Տարի Շարա, եւ հանուղ վաճառականաց յատկացեալ անեակը ոսկի գնահատութեան վերաբերեալ դաշնագրին օրինակը պատրաստ կեցած ըլլալով, զանիկայ ալ՝ աչքէ անցուցանել որպէս զի կարեւոր եղած տեղեկութիւնները ստացած ըլլան վաճառքին։

24 յունվ. 1872
Ի Դուռն Պատրիարքի

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան անգերին են Կ. Պոլիս Ազնիւի խանը վերի յարկը թիւ 6 Մասիսի խմբագրատունը։

Իսկ գաւառաց մէջ հեռաւոր հոգաբարձուաց անունակները։

ԻԶՄԻՐ. Յովհան աղա Ցէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թորոս աղա ոսկերիչ.
ԱՅՏՈՒԱԶԱՐ. Մինասի աղա Ց. Գէորգեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Յովհան աղա Բանկէրեան.
ԹԷՍՍԱԼՈՆԻԿԷ. Շամբարեան աղա Գրիգորէ Պապեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Էլմասեան
ԿԱՐՆ. Կարապետ աղա Ալեքսանեան.
ՄՈՒՏ. Մկրտիչ աղա Փոթիկեան.
ՕՍԿԱՍՏԻԱ. Վարդան էֆէնտի Աբգարեան.
ԵԱՏ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՏՈՒՐՃԱՆ Մկրտիչ աղա Ալէքեան.
ՀԱԼԷՊ. Դիկրանաս աղա Տէր Մարգարեան.
ԵՐԶՆԿԱՑ. Թաքիկոս աղա Բազրատունի.
ՍԻՍՍՐԻՇԷՐՍԱՐ. Կարապետ աղա Վարդանեան.

Ուրիշ քաղաքներէ առարգրութիւնները՝ տեղիներն այս անգերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՍԱՓԻՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՅԻՆԻԼԻ ԽԱՆ

ԱՄՍԻՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԹՈՒՄԱՆԱՑՈՒԹԵՒՆ
27 ՅՈՒՆՎԱՐ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՏ 100 ՂՈՒՐՈՒՇԷՆ)

Լոնդրա 3 ամիս ղուրուշ		108 1/2
Մարսիլիա »		23.80 —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԱՑ
27 ՅՈՒՆՎԱՐ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	109.10
Նաբոլէոնաստի	»	87 2
Ամբէրիայ հաստ	»	89.10
Ռոսիա	»	51.25
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	105.10
Ֆլորին	»	118.30

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 27 ՅՈՒՆՎԱՐ

Ա Ր Մ Ա Տ Ի Ք

Ոսկեն հարիր	Պէսարաբիա	32	—36
» »	Ազագ	34	—37
» »	Պալէրք	29	—32
» »	Պուրիպազ	29	—32
» »	Թէքիրտաղ	29	—32
	Իակոբ Ազագ	29	—31
» »	Պէսարաբիա	—	—
Կիրքա թունա		28	—30
Ցէրեն կամիաղ	Պուրիպազ	28	30
Վատնա		30—32	
» »	Պալէրք	28—30	
Եգիպտացուն թունա		18—16	
»	Անատոլ.	16 1/2—17	
Դարի թունա		13—13 1/2	
»	Անատոլ.		

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԻՈՂԱԿ ՁՈՐ

Պուրսա	ղուրուշ	—
Անատոլու	»	—
Թոյաս		
Իզմիրէ	»	
Մանիսա	»	

ԲԱՄՊԱՆ ՂՈՒՐՈՒՇ

Կէյլէ	հատ	9 1/4
Իզմիր	»	10 1/2
Ասանա	»	9 1/4
Պարակասան	»	7 3/4
Վրասան	»	8

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հատ	20—17
» չլուացուած	»	9—
Ռումելի լուացուած	»	17—20
» չլուացուած	»	8 1/2—9 1/2
Վրասան լուացուած	»	11 1/2—
» կէս		12 1/2
» չլուացուած	»	— —
Տոպրաճ	»	10 —
Էսկի Շէհիր	»	9 — 10

ՄԱՂԸ

Պարակասան	հատ	11—
Անատոլու	»	10—
Աներմակ	»	6—7

ՀԷՌԻ

Գայոնրի Ա. տեսակ	հատ	20—20 1/2
» Բ. »	»	19 1/2—
Լինկիրիս »	»	— —
Թոդաֆ »	»	18 1/2—19
Սէքէր »	»	17 —
Լոզդաս »	»	16—17
Զորուշ		16—17

ԹԻՑԹԻՔ

Էնկիլիս	հատ	50 —
Գասասմաջոյ	»	48 —
Պէյրաղուր	»	51 —
Զէրքէզ	»	—
Վան	»	29 —

ԱՑԾԻ ՄԱՐՔ

Ամսաթ	6 1/2	կտոր	մէկ	Ս. Լ.
Խոզկաս	7	»	»	»
Սիվաս	»	»	»	»
Երզրում	7 1/2	»	»	»
Գայսերի	»	»	»	»

ՁԷՐ

Մուսանիա	հատ	7 1/2—
Ալվալը	»	6 1/2—7
Սաքիզ	»	10 —
Միտիլի	«	7 —
Զլին թոպաքի երկրին մէջ		9 1/2—10
Այէպ Գասթամոնի	հատ	—
Ակինոն	»	230 —250
Քիրիտ	»	29 —30
Սուսամ	»	—
Սատաան Անատ.	Քիլէ	—
» Բուլմիլի	»	—
Մնասաքս Պարակ. Բէյս	»	42 —44
Պրուսա		83 —42

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

Խաղիմ Բիօն. տեսակ 100	հատ.	ղուրուշ	1150—1200
» Բ. »	»		
Սէմէն	»	15	16
Շաքար փոշի Անդ. կնդ.		250—	
» » Գաղղ.	»		—
» գլուխ Գաղղ.		300—	
Զայ Գոնիա	հատան	26	—
» Բէքա ծաղիկ	»	45	—50
Անագ (գոյայ)	կէնդ.	1000—1015	
Պղպէղ (սիլսէա)	հատ	40 1/2—	
Լեզակ (տրիմիտ) Ճէնկալա	»	120	—140
» » Մաարաս	»	—	—70
Զինք տարիս 100	հատ	Ֆր.	90 —
Երկաթի ձողաձեւ		70	—
» սովորական		75	—
» բեւեռաց		64	—66
Քարֆիտա			—
Բրինձ կատարիոյ 100	Ֆր.		45
Կարագ եղ Ուսսիոյ	գրչ.	13	—14
Խավեաք		35	—40